

sügise algus

1994

HIND 6.50

HEA LAPS

nink tema sõbrad ja sugulased

JÄRJEJUTT

LAULUKARUSSELL

OHMUSSON

LASTE TÖID

VAHAKUJUD

AUTOKAARDID

NUPUTAMIST

ELO LAAGRIST

GALERII

LAPSUR
NESSUKE
TEATAB,
ET ÜLEMAAILMNE
KIRJANDUS- JA
JONISTUSVÕISTLUS
LÄKS
KORDA!

Lohutuseks neile lastele, kes oma töid unustasid saata või toime-
tusele tuua: küllap me varsti korraldame uue!

Seekord saavad auhinnad:

Keava Algkool ja Kurtna Lasteaed–Algkool, Eneli ja Vivian Siirman ning Krista Hall Rahumäe Põhikoolist, Eneken Ponkin ja Uku Uusberg Rapla 1. Keskkoolist; Annika Dellmann, Kelli Kask, Kait Mõls ja Helen Põhjakas Risti Põhikoolist; Maiu Edovald Ruila Põhikoolist, Kristi Kapten Tallinna Muusikakesk-
koolist; Reet Karm Pelgulinna Keskkoolist; Maarja ja Laura Lillsaar, Birgit Vendelin ja Rando Teder Suure–Jaani Keskkoolist, Mariliis Valkonen Tallinnast, Maria Roomets Ruilast, Tõnis Piirisild Kääpast, Joel Kuik Porist ja E. Leppik Kadrinast (eelviimane on noorim ja viimati nimetatud vanim osavõtja).
Kõige korralikuma töö eest saab preemia Maria-Lee Liivak.

Hakkame auhinnaid tasapidi avaldama! Head lugemist!

Igavesti teie lapsur Nessuke

ALLEAA

Arva ära, kellega lapsur Nessuke seekord jutule sai? Õigus, poiss pildil on äravahetamiseni sarnane "Modern Foxi" muusiku MART SANDERIGA, ja see ta ongi. Lapsur uuris välja, et kummist eesel Mardi süles kandis nime MAFFIN, aga kuidas ja kus algas Mart Sanderi koolitee, seda peab kohe küsima.

"Mäletan küll oma esimest koolipäeva, aga ega see esimesse klassi minek eriti uudne mulle olnudki, sest olin juba kuueaastaselt saanud Tallinna Muusikakeskkooli ettevalmistusklassi õpilaseks. Olin juba "vana kala" ega võtnud ema kooli kaasa, kuigi koolitee kesklinnast Kivimäele tundus tüütult pikk. Peale muusikakeskkooli olen õppinud veel Tallinna Realkoolis (tollal 2. keskkool) ja G.Otsa nimelises Muusikakoolis. Arvan, et õpin praegugi iga päev midagi juurde. Näiteks olen hakanud lugu pidama matemaatikast, mis mulle kooliajal üldse "ei istunud", ning klaverit mängin nüüd ka palju meelsamini kui väikesest peast."

Kas sulle meeldis pillimängu harjutada?

"Oh ei! Palju rohkem hoolisin joonistamisest, lugemisest ja kirjutamisest. Vanaema tahtis, et oleksin läinud hoopis kunstikooli. Joonistada meeldib mulle praegugi, ja ka ühe raamatu olen avaldanud. Aga ema oli õppinud viiulimängu, ja see ilmselt asja otsustaski. Kui viulit harjutasin, siis istus isa toas, nukuteatrihünt käes, ja kui tegin edusamme, siis sain hundilt kiita. Aga ka vits, mis seisis kõrgel ahju otsas, on mul veel meeles..."

Kas sind maiustustega ei meelitatud?

"Ei, seda ma küll ei mäleta. Eks ma ikka kommi tahtsin nagu kõik lapsed, aga erilisi maiusroogi mul polnud. Eluaeg olen tahtnud palju süüa, aga ainult kahte toitu ma ei sallinud: mannaputru ja rosoljet. Ei hooli neist praegugi."

Kas pidasid juba lapsena lugu niisugusest muusikast, mida "Modern Fox" teeb?

"Väikesest peast ei teadnud ma sellisest muusikast üldse midagi. Meie plaadikogus oli palju tõsist muusikat — ema armastas Tšaikovskit, ja ka ooperiplaate oli palju kogunenud, "Aidat" kuulasin meelsasti. Isal oli tolle aja kohta korralik magnetofon, ja sellega lindistas ta peamiselt džässmuusikat. Mina käisin poistekooris laulmas. Väikesest peast

tahtsin pääseda kas lavale või filmi, ka kirjanikuks saamisest unistasin. "Modern Foxi" laadsest muusikast hakkasin lugu pidama muusikakoolis, ja ansambli sse sattusin tänu juhusele: solist Artur Raidmets, kes õppis muusikakoolis fagotimängu, ei saanud eksami tõttu "Modern Foxiga" Leedumaa-kontsertidele kaasa sõita ja mind kutsuti teda asendama — teadsin kõiki neid laule peast... Aga vahepeal laulsin veel aasta "Estonia" ooperikooris, enne kui püsivalt ansambli sse jäin. "Estonias" käisin lapsena tihti — mu kodu on üsna teatri lähedal."

Kas olid hea laps?

"Mudilasena olin vist isegi liiga vaikne ja korralik, hoidsin ennast kogu aeg tagasi... Seepärast vist tuli nii umbes 6. klassis tahtmine tembutada ja nalja visata. Kirjandusõpetaja, kes oli ühtlasi klassijuhataja, astus õnneks mu paljude eksimuste puhul minu kaitseks välja. Ja Realkoolis meeldis mulle see, et seal võisid juba 6. klassi poisid lipsuga koolis käia.

Muidugi, liiga pai laps ei tohi ka olla, siis tunned end kuidagi allasurutult ja võid hiljem "kiuste pahaks" hakata. Aga korraliku käitumise reeglid peaksid igaühel enam-vähem selged olema juba 10-aastaselt. Ja võõrkeeli on lapsena kergem õppida, neid läheb tänapäeval väga vaja. Olen võtnud aega keeltkursustel käimiseks, saan nüüd hakkama peale emakeele veel vene, saksa, inglise, soome ja rootsi keelega, prantsuse keelt oskan ka natuke."

Ja missuguseid pille sa tunned?

"Peale viiuli mängin klaverit, akordioni, vibrafoni. Orel meeldib mulle väga. Ja viimasel ajal on mulle armsaks saanud kirjutusmasin!"

Laulukarussell

“Laulukarusselli” toredaid kontserte on teleekraanilt vaadanud–kuulanud vist küll kõik lapsed. Seekord pugus lapsur ekraani taha, et kõnelda “Lasteekraani” peatoimetaja EVE VIILUPIGA.

Mainumbris jutustas Auri Eespere sellest, kuidas ta viis isa–ema Prantsusmaale Euro–Disneylandi. Kas “Lasteekraani” laulu–võistlustel on alati nii uhked auhinnad?

Auhindade eest oleme tänu võlgu firmale “Mattel”: nii kõigile televoorus osalejatele kingitud mänguasjad kui preemiareisid on selle firma poolt. Ja kui esimesel “Laulukarussellil” anti vaid kaks peapreemiat, siis 1993. ja 1994. aastal oli auhinnasaajaid neli. Maarja Kivi, Liisi, Koikson, Maarja–Liis Ilus ja Monica Arme käisid Saksamaal lõbustuspargis “Phantasiaaland”, ja tänavuse võistluse võitjad said preemiareisi Taani Legoland.

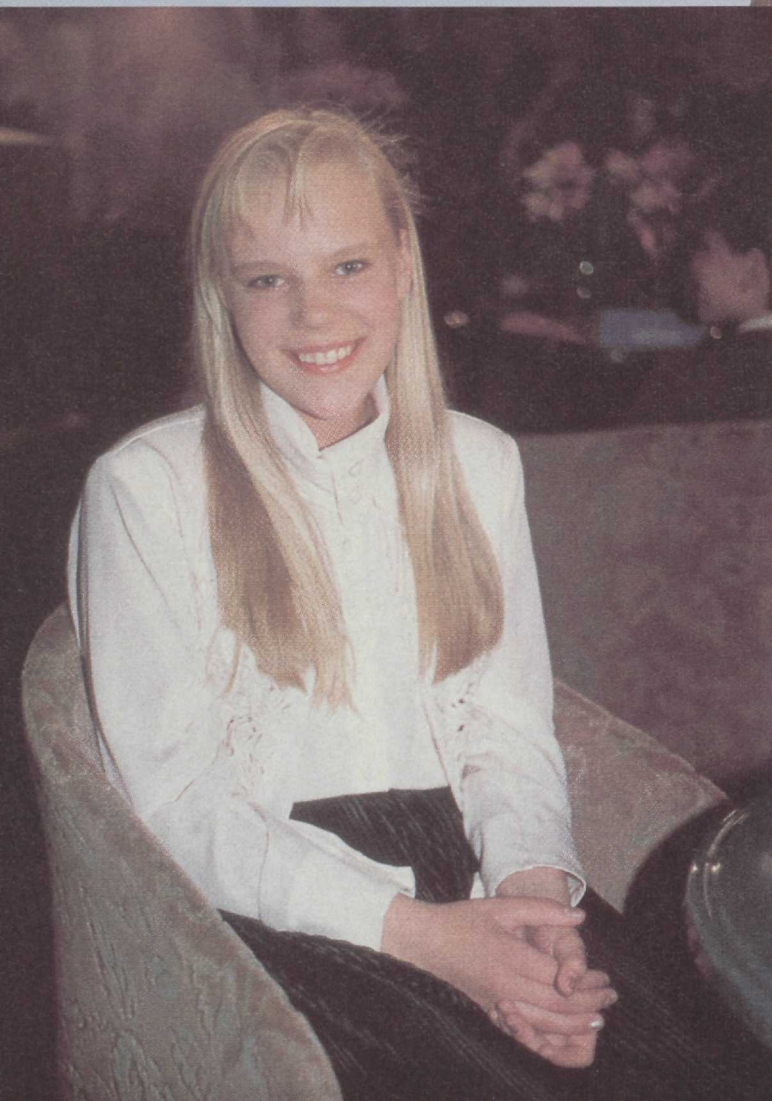

Kas preemiasaajad, keda tihti televiisorist näidatakse, nina püsti ei aja?

Otse vastupidi: lapsed teavad, et selleks, et hästi esineda, on tarvis teha kõvasti tööd. Kõik tüdrukud, kes meie kooris laulavad, tunnevad hästi noote ja saavad ka liikumistunde — neid annab Meeli Laidvee. Ega olnud naljaasi õppida 3 nädalaga selgeks 110 laulu... Koori võeti lapsi vanuses 8–15 aastat, nendele laulude õpetamisega tegeleb Arne Saluveer, kes varem oli keskkooli lauluõpetaja ega lase “latti” nüüdki alla. Varem oli meil kooris ka poisse, aga enamjagu neist läks 4–5 kuu pärast üle pois-tekoori... Ja eks liikumise õpetamisega ole ka raskusi, kui rühmas on nii poisse kui tüdrukuid.

Piltidel: üleval LIISI KOIKSON
kõrval GERLI PADAR

Peale "Laulukarusselli" on teil käsil muidki töid?

Jah, oleme teinud mitu helikasseti, korraldanud uute lastelaulude võistlusi, salvestanud telefilme, osalenud Soomes, Hollandis ja Lätimaal toimunud laulukonkurssidel — ja ikka edukalt. Ehk mäletate, et mullusuvisel laste laulu- ja tantsupeol andsime peost osavõtjatele Linnahallis suure kontserdi — saalis oli 4000 last, ja vähemalt 500 neist laulis kaasa. "Lähme, lapsed", mis oli laulupeol kavas, ongi pärit meie "Lepatriinu" lauluvõistlusest.

Ja kevadisest mudilaskooride võistlusest osavõtjad nägid meie "Laulukarusselli 1994" lõppvooru samuti linnahallis.

Millal toimub järgmine "Laulukarusselli" võistlus?

Järgmine võistlus kannab numbrit "Laulukarussell 96". Aga ega see ei tähenda, et laululapsed peavad istuma, suud kinni: tuleva aasta 15. aprilliks peaks juba iga maakond välja selgitama oma parimad solistid — need, keda siis kogu Eestimaa televiisori kaudu kuulab ja vaatab. Muidugi ei jää ka auhinnad tulemata. Missugused — see jäägu esialgu saladuseks.

Aga meil on veel üks ilus uudis: nimelt kuulas rahvusvahelise laste lauluvõistluse "Zecchino d'Oro"

("Kuldmünt")

Nemad tegid "LAULUKARUSSELLIL" kõige uhkema tiiru:

1992.aastal

AUREELIA EESPERE ja ANDRE VISSE

1993.aastal

MAARJA KIVI, LIISI KOIKSON, MAARJA-LIIS ILUS ja MONICA ARME

1994.aastal

LIISA NÕMME, MAARJA KIVI, LIISI KOIKSON ja GERLI PADAR

zürri meie laste esinemist ja kutsus sellest "laste Eurovisioonist" osa võtma 10-aastase Liisi Koiksoni Kilingi-Nõmmelt. Kui kõik hästi läheb, sõidab Liisi septembris Bolognasse proovidele, võistluskontsert ise toimub novembris. Itaallased valisid Liisi repertuaarist V.Ojakääru laulu "Sõit pilvelaeval".

Hoiame kõik Liisile põialt, et ta pilvelaev hästi kõrgele jõuaks!

Piltidel:

üleväl LIISA NÕMME
vasakul tantsustuudio
B-rühm

Esikaanel
MAARJA KIVI
EVE VIILUPIGA

OTT ARDER

AJALUGU

TOBU NÄGI JOBU.
 JOBU NÄGI TOBU.
 " AJA ! " HÕIKAS JOBU.
 " LUGU ! " VASTAS TOBU.

KÄGU JA KÄBI

KÄBI NÄGI KÄGU.
 KÄGU NÄGI KÄBI.
 " RIPUD ! " HÕIKAS KÄGU.
 " KUKUN ! " VASTAS KÄBI.

Pildil: OTT ARDER 30.novembril 1950.aastal.
 (onu Hans Mirka tehtud foto)

VEIKO MÄRKA

RUMAL LAMMAS

KORD UUDISHIMU VAEVAS ÜHTE LAMMAST.
 TA TEADA TAHTIS, HUNDIL MITU HAMMAST.
 LÄKS. VAATAS. ISE UURITAVA SUUS
 VEEL RÕÕMSALT MÄÄGIS: NELIKÜMMEND KUUS !

Pildil (vasakul): VEIKO MÄRKA
 1967.aastal.

VÄIKE HIINLANE

KORD ÜKS VÄIKE HIINLANE
 EI TAHTNUD RIISI SÜÜA.
 ÜLDSE MEELDIS KANGESTI
 TAL ÜLE AISA LÜÜA.

ÜHE PULGA MATTIS OMA
 AIANURKA MAHA.
 TEISE VISKAS KUSAGILE
 HIINA MÜÜRI TAHA.

JA SIIS TEATAS EESTI KEELES
 (MA EI AJA JAMA !) :
 " TÄNASEST MA SÖÖMA HAKKAN
 AINUÜKSI KAMA ! "

KIVI KOTTI,

õigesse sügavusse vajuks ning ühtlasi tasakaalustaks ujukit, mis veepinnale ujuma jääb. Tinaks sobib suurepäraselt tavaline haavel, millesse tuleb teha

KALA POTTI!

Tavalise käsiõnge valmistamine on imelihtne, sellega saab hakkama iga poiss. Muidugi võib õnge ka poest osta, kuid omatehtud õngega on palju uhkem jõe või järve äärde kalale minna.

Käsiõnge tegemiseks on vaja ritva, õngenööri, korki, tina ja õngekonksu.

RIDVAKS kõlbab iga sitkemast ja kergemast puuliigist lõigatud sirge latt. Peaasi, et ta oleks ilma oksakohtade-

ta ning hästi painduv. Sobiv on näiteks varjulisest metsaalusest lõigatud sarapuuritv. Olen sellisega lapsepõlves palju kalu kodujões välja vibutanud. Ridva pikkuseks võiks olla 3–4 meetrit. Kui

Pildid joonistas Eneken Maripuu tahad õnge kaugemale visata, võib ritv olla ka pikem, ainult teda on siis raskem käsitseda.

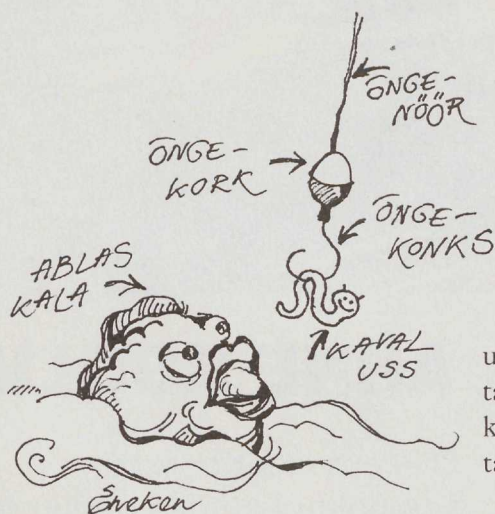
Muidugi oleleb see ka sinu enda pikkusest.

ÕNGENÖÖRIKS sobib igasugune kunstkiust materjal jämedusega 0,1–0,3 mm. Kõige otstarbekohasem on tamiil, mida saate osta igast kala- ja jahitartvete poest.

ÕNGEKORGI võite valmistada ise. Selleks sobib suurepäraselt kõige tavalisem pudelikork (ainult mitte plastmassist), millesse teete augu ja ajate sellest tamiili läbi. Et kork õngenööril ühel või teisel vajalikul kõrgusel püsima jääks, vestate noaga tikukese, torkate selle korgi auku ning takistate nii korgi libisemist tamiilil. Et kork või ujuk, nagu teda ka nimetatakse, paremini silma paistaks, võite ta üle värvida, pealtpoolt punaseks või kollaseks, altpoolt valgeks või siniseks.

ÕNGEKONKS tuleb osta poest. Parem on osta korraga mitu erineva suurusega konksu, sest kehtiv on kuldne reegel — suurem konks suuremale kalale, väiksem konks väiksemale kalale.

ÕNGETINA on raskuseks, et konks söödaga

umbes kolmveerandi sügavuseni sisselõige, asetada tamiil salku ja pigistada haavel kinni. Võib kasutada ka õhukest lehttina tükikest, mässida see ümber tamiili ja pigistada kinni.

NÕNDA SIIS, kork on tamiilile aetud, tikukene takistuseks torgatud, tina on paika pandud, konks tamiili otsa seotud, õngenöör ridva peenemasse otsa sõlmitud ning SINU ESIMENE ÕNG ONGI VALMIS.

Nüüd otsid aiaist söödaks vihmaussid ja võidki minna kalale. Ussi konksu otsa pannes ära unusta seda, et ussi konksule ajades tuleb alustada pea poolt ning konks peab olema üleni ussiga kaetud. Söödaks võid kasutada ka saia- või leivakuulikesi või otsida madalast kaldaveest puruvanakesi, mida kalad samuti meelsasti söövad. Ära unusta ka enne vetteheitmist kolm korda konksule sülitamast, sest see toovad kalameeste vana pruugi kohaselt õnne.

Kivi kotti soovib sulle Vana Juhan.

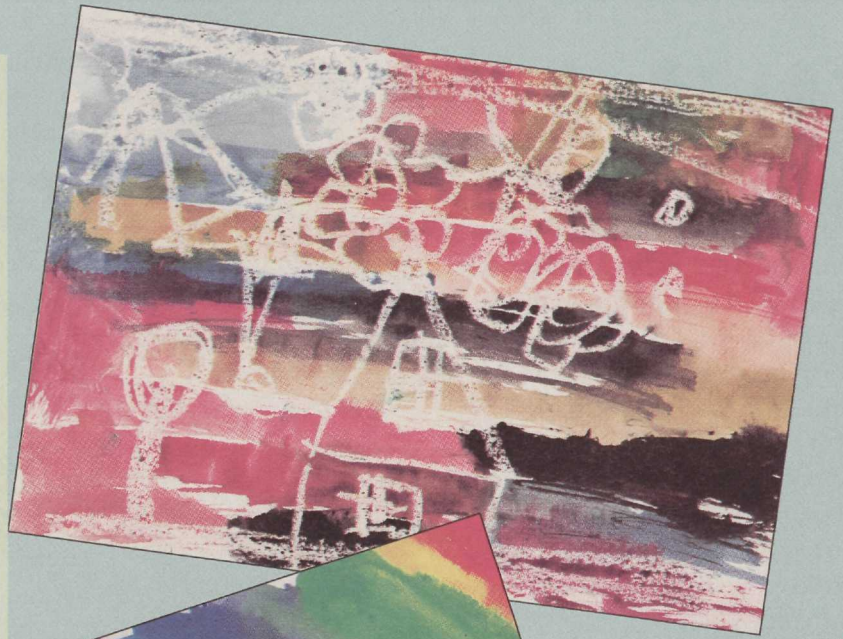
Ära unusta ka meile kirjutamast, kuidas sul omatehtud õngega kala näkkas? Pea meeles — õng on sissejuhatus spinningule! Aga sellest mõni teine kord.

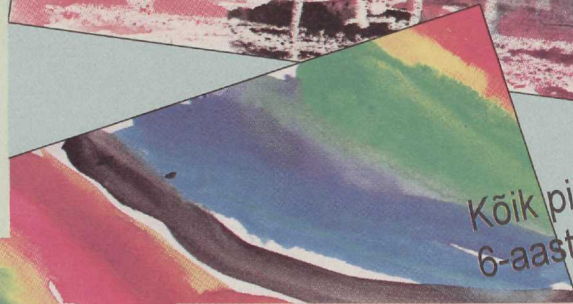
KIVI BIVI

Rohu sees on kivi,
kelle nimi Bivi.
See on tore kivi,
kellel nimi Bivi.
kivil elu pole paha,
liigutada ta ei taha.
Ja kui nägu tehtaks tal,
siis oleks ta üks tore pall.
See oli kivi Bivi.

ELIKO PALANDI,
Keava Algkooli IV klass

Kõik pildid on joonistanud
6-aastane TIINA TÕNURIST
Tallinnast

AHNE KOOLIKOTT

Oli kord üks Koolikott,
kes polnud nurgas nagu nott.
Iga päev ta koolis käis
ja ajas ennast tarkust täis.

Tore elu oli tal,
ta puhkas Atsi õla all.
Ats õppis tarkust hoolsasti,
Kott kosus seljas rõõmsasti.

Ats tarkuse kõik Kotti toppis,
Kott iga tera ära noppis.
Kott keeras ennast lukku,
tarkus sees jäi päris tukku.

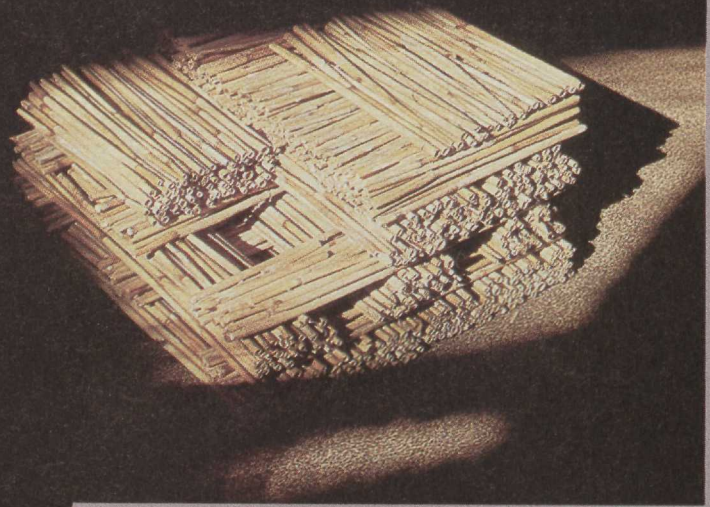
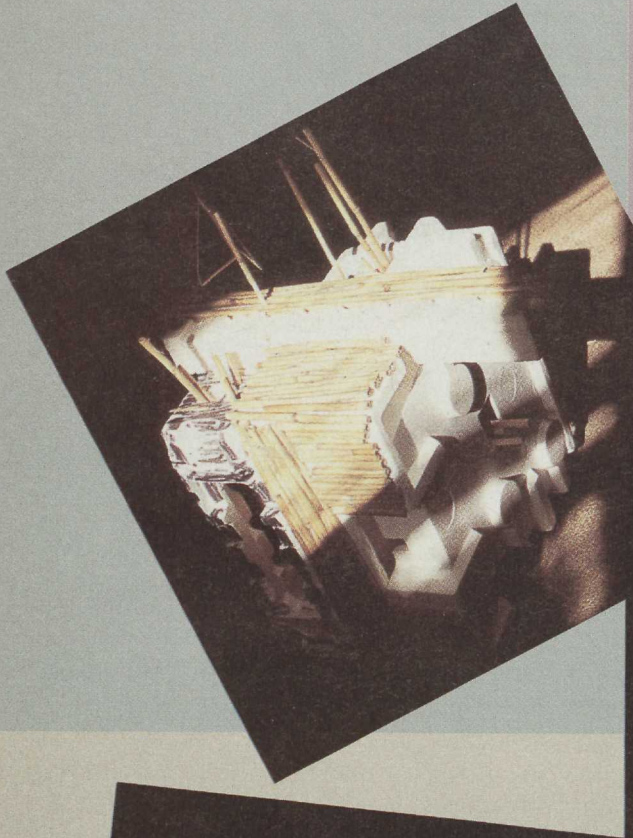
Kott aga muutus upsakaks
ja paisus aina suuremaks,
tõmbas ennast õhku täis
ja karmauhti lõhki käis.

ALO ALTERMANN,
Rakvere I Keskkooli V- B klass

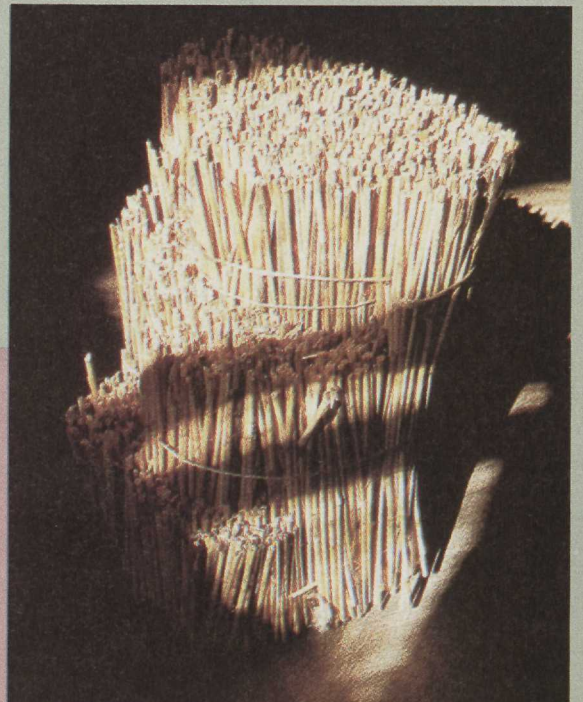

GALERII

TALLINNA KUNSTIKOOLI
laste töid
Kõrkjatest kompositsioonid

LOOD TEGIJATELE U NOATUPP

Algus ajakirja
"HEA LAPS"
mainumbris.

Noatupp on täpselt sama tähtis nagu nuga isegi. Turvaseisukohast ehk tähtsamgi veel. Mõttele ise, mis pahandust võib teha teravakihutud nuga lahtisena taskus, kotis, lauasahelis...

Nuga ja tupp kuuluvadki päris teineteisega kokku. Mis sügavat mõtet nii lihtne asjake ka eneses peita saab, kahtled sina. Aga siin on lugu kahe väga erineva nähtuse teineteise täiendamisega. Nuga ilma tupeta on ohtlik, ta võib omatehtud hea töö ise ära rikkuda. Tupp

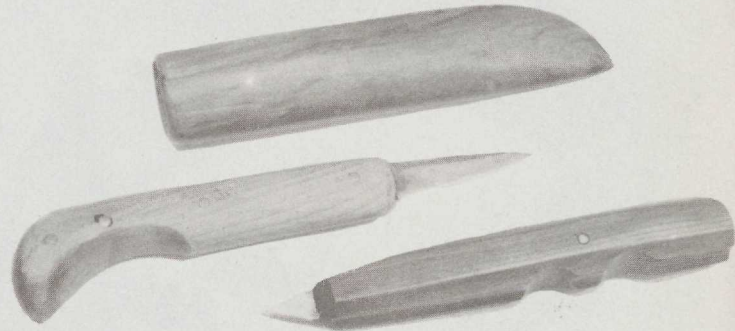
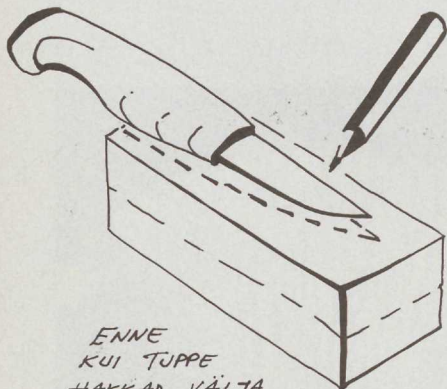
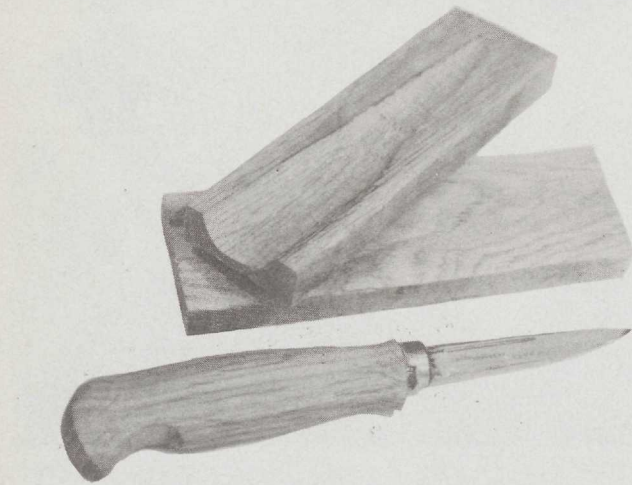

FOTO Nr. 2

FOTO Nr. 1

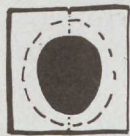
ilma noata on samuti mõttetud ese. Nuga on liiga terav, tugev, jäik — agressiivne e. vägivaldne. Selleks ta ongi tehtud. Temas on neid omadusi, mida meessoole on omistatud. Ta teeb tööd — kaitseb agressiivselt.

Tupp aga on oma olemuselt hoidja ja kaitsja. Ei mingit agressiivsust! Ta peab olema pehmem, et noatera mitte nüriks teha, ja samas piisavalt tugevalt konstrueeritud, et nuga läbi tupe torkama ei kipuks. Tupp on ka alati väga ilusaks kujundatud. Tema juures oleks jälle nagu naissoo tunnustega tegemist. Meie emad ja naised kannavad endis neid leebuse ja tugevuse iseloomujooni, nad hoiavad ja kaitsevad kodu, lapsi, püüavad leevendada meeste sirgjoonelisest põikpäisusest tingitud hädasid. Ehk sa praegu ei mõista veel hästi seda juttu, kuid varsti kindlasti. Kuid aitab nüüd filosoofiast!

ENNE
KUI TUPPE
HAKKAD VÄLTA
VOOLIMA, JOONISTAD PEALE.

joonis 1

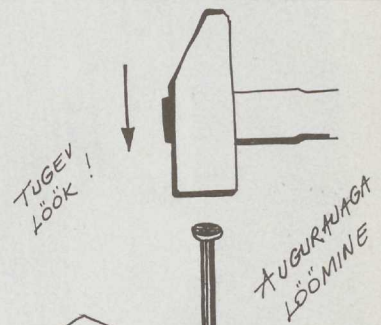
Pildid joonistanud
Rein Veskus

NIIMOODI SAAB PUUTUPPE
VÖÖLE RIPUTADA

KETIKE PLEKI-
RIBA KÜLJES

joonis 2

TUGEVI
LÖÖK!

TUGURINGI
LÕHMINE

KÕVAST PUUST
KÄND VÕI
KLOTS

joonis 3

Pakun kahte - puust ja nahast - noatupe tegemise moodust.

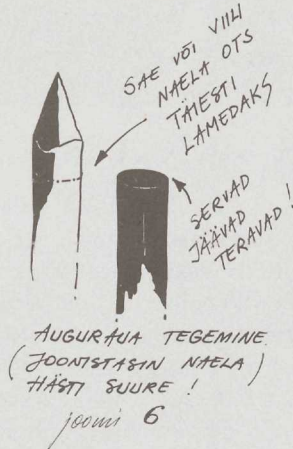
Praegu tehakse vabrikutes noatuped plastikust. Sõjaajast jäänud Saksa täägi tupp minu karjapoisiaastail oli rauast. Kumbki ei sobi meile!

Puust noatupe tegemine on mingil moel sarnane puust noapea valmistamisele. Nüüd tuleks samamoodi kahele väljavalitud klotsile noatera ja osaliselt ka käepideme jaoks süvend sisse õonestada.

FOTOL nr.1 ongi see ilusasti paistmas. Süvend on siis paras, kui nuga tihedalt kokku pigistatud klot-sipoolte vahele mahub, nii et pragu väljast peaaegu ei paista. Sellel fotol on nuga tehtud skalpelli käepidemest ja tam-mepuust. Esimene lukk on vasktorust. Noatupe materjaliks on tamm. Klotsid liimi jällegi pressi all

puiduliimiga kokku. Kui liim on ära kivanud ja pooled hästi kokku jäänud, võid alustada väljavoolimist. Noa, viili (raspli) ja hiljem lihvpaberiga. Jälgi, et sa liiga hoogu ei satu ja seinad ülearu õhukesed ei tule, ja enne kui lõikama-viilima hakkad, peaksid peale joonistama ka. Noa võtad tupest välja ja külje peale joonistad. Seega saad teada, kui sügavale õõnsus ulatub. Avast sisse vaadates näed seinte paksust. (Joonis nr. 1)

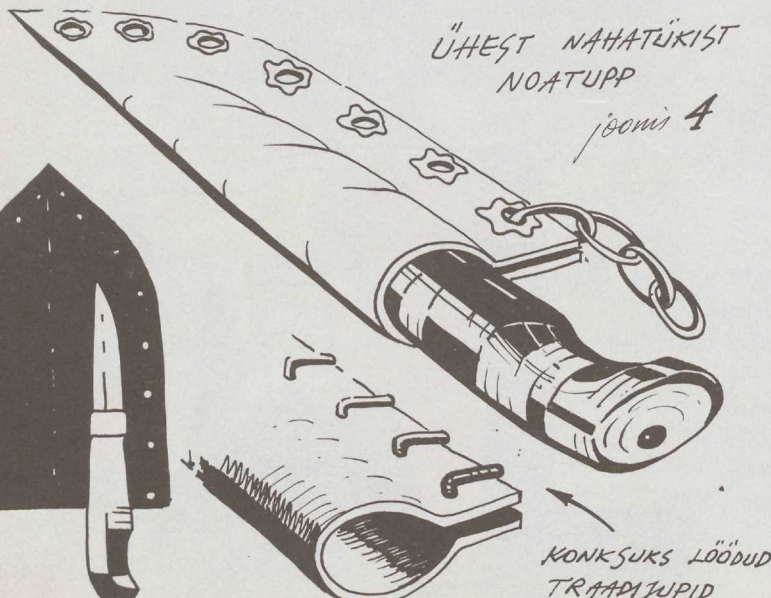
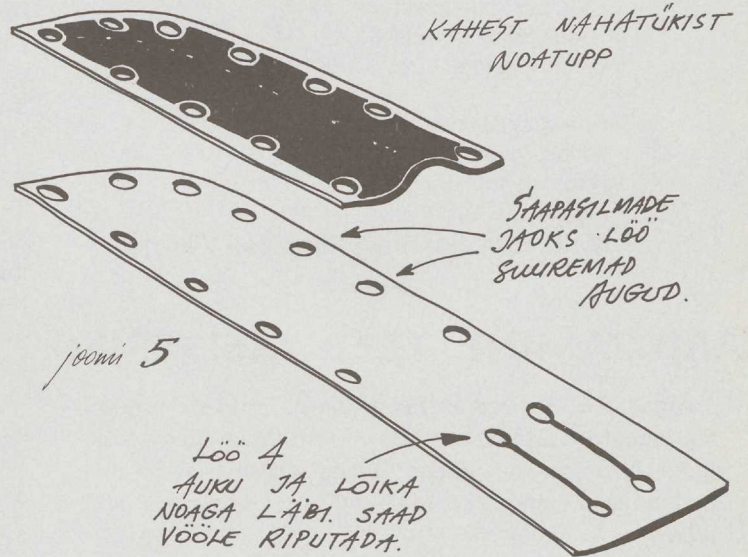
FOTOL nr.2 on keskmine nuga kääripoolikust ja kadakapuust. Noatupp on õunapuust. Too on nii kõva puu, et tugiseinad võisin õhukesed — kahe tuletiku pak-sused — teha. On ilusasti 5 aastat vastu pidanud. Alumine nuga sellel fotol on hea paberinuga ja temaga saab hästi puidusse

mustrit lõigata. Tehtud skalpellist, nii et skalpelli ebamugav metallist käepide on tervenisti õunapuust põskede vahele ära peidetud.

Võöl kandmiseks sobib paremini nahktupp. Puutuppe saab ka muidugi vööle riputada. Selleks tuleb ülemine serv jätta paksem ja lõigata-viilida sinna soon sisse.

Mismoodi see välja võiks näha, seda olen näidanud joonisel nr.2. Nahktuppe saab teha jällegi veidi paksemast nahast. Katkine nahkkott, mille lukud ja õmb-lused on purud, võib külje pealt just paraja tüki välja anda. Siis on veel vaja neete või saapasilmi. Saapasil-mad on need väikesed plekktorukesed sinu kingadel, millest kingapaelad läbi jooksevad. Neid saab osta. Neete saab teha paksemast alumiiniumtraadist. Veel on vaja naha sisse aukude tegemiseks augurauda. Selle teeme ka ise vastava jämedusega raudnaelast. Vaata joonisel nr.3 ja nr.6. Augurauaga löömisel jääb naha sisse ilus siledade servadega auk. Nahktupe kokkupanemisel kasuta servade kinnitamisel algul ka liimi. ("Moment-1", "Uunikum" või mõnda muud sellist liimi.) Nahktupe joonised on nr.4 ja nr.5. Nahk-tupe pealmist osa võid enne kokkupanemist mingi mustriga kenamaks ja huvitavamaks teha. Sinna saab liimida, neetida, traadiga tikkida sinule soovikohast

pilti või kirja. Ise võid nuputada!

Neile meistrimeestele, kes juba päris osavad on, võin öelda, et kõrgemat klassi noatupp on selline, kus puuosa ümber on nahk tõmmatud. Puuosa on siis eriti täpne ja võib olla õhem. Samuti ei pruugi nahk eriti paks olla. Nahk tõmmatakse puidule niiskelt peale. Õm-meldakse jämeda niidiga. Sellise tupe üle-mine serv ja alumine tipp kaetakse õhukese plekiga. Otsas käib nupp. Nii et meisterda-mist jätkuks küll, kui vaid soovi oleks!

Järgmine kord teeme edasi!

REIN

LASTE TÖID

MEIE PERE

Isa on meil tubli töömees,
vahel töötab lausa öösel.
Kaevab maad ja keerab rooli,
viib meid autoga ka kooli.

Ema on meil superkook,
ikka maitsev tema supp.
Tihti küpsetab ta torti,
iga kord teeb isesorti.

Minul on ka vanem õde,
tugev spordis — see on tõde.
Käime marjul üheskoos,
siis keeb potis maitsev moos.

Peres meil ka vanaema,
palju aastaid eland tema,
kõnnib õues tasapisi,
paigal olla ta ei püsi.

See siis ongi meie pere :
linnud, loomad, kodutare.
K koos me töötame ja sööme,
pidupäeval lusti lööme.

Mai Edovald, Ruila Põhikooli V klass

Pildi joonistas 9-aastane KRISTO SIIDARU
Tallinna Peigulinnakeskkoolist

KUI MA OLEKSIN KOOLI DIREKTOR.

Ühel päeval mõtlesin sellest, et kui ma oleksin kooli direktor, siis oleks koolis kõik hoopis teisiti.

Kui ma oleksin kooli direktor, peaks igas klassis olema umbes 20 õpilast. Klassiruumid peaksid olema väga ilusad, vaibad maas, ilusad puhtad lauad ja igal õpilasel peaks olema oma kapp ja sahtel. Koolihoovis oleks ilus roheline muru ja basseini võiks ka olla. Siis oleks väga tore. Tunnid oleksid sama pikad kui vahetunnid. Kui ma oleksin kooli direktor, ütleksin ma: "Lapsed peavad saama puhata pool aastat ja õppima pool aastat." Iga päev võiks olla 3–4 tundi. Suvel või kevadel käsiksin ma teha õpetajatel ratta- või niisama matka kuskile. Kui me läheme matkama, võiksime käia telkidega ja öhtul teeksime lõkke üles. Seal metsa ääres võime küpsetada liha ja mängida luurekat. See luurekamäng oleks muidugi rannametsa ääres. Ja kui ma oleksin kooli direktor, lähaksin ma kindlasti kaasa. Ka lastel oleks lõbusam ja ma ise saaksin puhata paberite kirjutamisest. Kui luurekat mängime, läheme õpetaja ühele poole, mina direktorina teisele poole. Sellest poleks midagi, et ma direktor olen ja luurekat mängin. Iga laps ja mina direktorina võtaksime puutoikad ja katsuksime maad, et äkki on soo. See on muidugi võimatu, et rannametsa ääres on soo. Aga lastel on väga tore. Lapsed korjaksid metsast huvitavaid puupulki ja käbisid, millest nad koolis saaksid teha huvitavaid mänguasju.

Kui ma oleksin kooli direktor, oleks kõik nii, nagu ma mõtlesin.

Kristiina Nurk, Rakvere I Keskkooli IV klass.

HARJUTAMINE TEEB MEISTRIKS.

Algas kool. Lapsed ruttasid klassi. Esimene tund oli matemaatika. Matemaatikaõpetaja Salmon oli väga sooliidne ja range, sellepärast andiski ta lastele palju ning raskeid asju õppida. Täna oleks ta andnud päris palju teha.

"Peeter, hakka lugema!" kostis kare hääl. Peeter hakkas vastuseid lugema: "Kuus korda kuus on kolmkümmend kuus. Seitse korda kaheksa on viiskümmend kaks." — "Vale! Sa ei oska matemaatikas korrumistki. Mis siin rääkida neljandasse klassi minemisest. Katrin, loe edasi," kärkis õpetaja. Vaene Peeter oli koolipäeva lõpuks omadega nii läbi, et otsustas tõsiselt õppima hakata. Järgmiseks päevaks oli palju õppida antud. Peeter õppis hoolega ja sai järgmisel päeval hindeid nii, et naksus. Kulused nädalad ja kuudki, kuni saabus päev, mil pidi antama tunnistused. Peeter ootas põnevusega oma nime. Kui ta lõpuks oma tunnistuse kätte sai, olid seal puha neljad-viied. Ainus kolm oli kirjatahnikas. Kuid selle töötas ta järgmisel veerandil ära parandada. Harjutamine teeb meistriks, ütleb vanasõna.

9-aastane Vivian Siirman Rahumäe Põhikoolist

Pildi joonistas 9-aastane VIVIAN SIIRMAN
Tallinna Peigulinnakeskkoolist

NALJATILGAD SOKIŠOKK

Leelo Tungal

Algus ajakirja "HEA LAPS" aprillinumbris

"Nii, perekond Nārukaelad on siis suvitamast tagasi jõudnud!" hüüdis isa kööki astudes tulivihaselt ja liputas käes auklikku sokipaari. "Ja nad on veel ülbemaks läinud kui enne! Kes seda varem näinud oleks, et hiirenirud hiilivad öösel inimese voodi ette ja löövad hambad sokkidesse!"

Kritu, kes pühapäevahommikusest rahust lugu pidas, tegi isale söögilaua taga ruumi ja lohutas: "Tead, isa, sinust võib tegelikult kuulus mees saada — niisugune nagu see Disney, kes Miki-hiire leiutas! Kindlasti olid Disney kodus ka hiired..."

"Ise oled Disney," mühatas isa vihaselt leivale võid määrides. "Muud enam justkui ilmas polekski kui hiired: ajalehed on Miki-hiiri täis, ja nüüd siis on juba meie maja-gi mikistunud!"

"Muide, sokid pead sellegi poolest ise nurgast üles korjama ja ära pesema, see on meestetöö," märkis ema.

"Isa, aga võib-olla pillasid sa õhtul mõne juustutüki sokkidesse?" küsis Maria. "Hiired armastavad juustu..."

"Hommepäev ostan rotimürki!" kuulutas isa, silmis mürgine läige. "Puistan õhtul sokid paksult mürki täis, paras siis!"

"Te ajate mul oma sokijutuga söögiisu ära!" asetas Piret nina krimpsutades pooliku juustuvõileiva taldrikule. "Täielik sokišokk! Koolis tegi eesti keele õps ka küsitluse: kes on tulevikus nõus oma abikaasa sokke pesema."

"Mõttele, mida praegu keskkoolis arutatakse!" vangutas ema pead. "Ja kui palju neid vabataht-

likke sokipesijaid siis oli?"

"Kümme tüdrukut kahekümne viiest."

Isa naeratas: "Jah, pole Eestimaal veel kadunud tõe liste naiste tõug!"

Piret muigas: "Jah, aga kõik, kes vastasid jaatavalt, elavad oma isadest lahus. Mis teavad nemad sokkidest!"

"Kui mina suureks saan, siis ma küll ei hakka sinust lahus elama," lohutas Kritu osa. "Ja siis hak-

kame nii rikkaks, et ei pesegi sokke: ostame muudkui uusi sokke, ja vanad viskame hiirtele närida."

"Tst!" pani Piret sõrme suule: "Üks on seal!"

Ta osutas peaga kraanikausi poole.

"Ma käänan tal kaela kahekorra!" ähvardas isa.

“Istu, istu!” sosistas Maria. “Ma püüan ta kinni.”
 “Ega sa kass ole,” porises isa kraanikausi poole hiilivat Maria põrnitsedes.

“Ei, ta oskab tõesti hiiri püüda!” kiitis Kritu. “Ta püüdis kartulipõllult mitu hiirt kinni. Need hiired hakkasid juba talt-saks muutuma, ainult et jooksid ära.”

“Kuhu?” küsis ema paha aimates.

“Eks ikka keldrisse — seal me neid pidasime!” tunnistas Kritu.

“Uu!” haaras isa peast kinni. “Täitsa loomaaed!”

Maria võttis hiirvaikse liigutusega kraanikausi kõrval seisva tühja purgi ja aetas selle järsult kaussi sattunud hiirele: “Käes!”

“Too ta siia, ma teen tast hakkliha!” hüüdis isa.

Kuid Maria kahmas sahtlist plastkaane ja pani selle purgisuule:

“Ei tohi teda hirmutada! See on minu hiir! Ta nimi on Tiidu!”

“Mis sa veel ei leiuta!” pahandas ema. “Näita, mis nägu see kurjategija ka on? Näe, pealtnäha nii vagur teine!”

“Vaata, kui ilus roosa nina tal on! Ja kui tillukesed küüned!” näitas Maria emale purki.

“Näe, mihukesed vuntsid!” uudistas Piret. “Ei tea, kas ta ka peseb ennast — paistab üsna puhas olevat!”

“Jah, see pole üldse see sokisööja hiir — vaadake, kui puhas suu tal on!”

“Kuule, kaane sisse tuleks augud teha, muidu võib ta lämbuda,” arvas vanem õde.

“Mis teile sisse on läinud!” hüüatas isa. “Andke see purk siia! Mõelge ikka peaga: hiired toovad igasuguseid haigusi, rikuvad mööblit ja riiet!

Mina igatahes ei söö hiirte solgitud toitu.

Purk siia!”

“Ei anna, sa teed talle haiget,” tõmbus Maria suu kõveraks.

Isa haaras hiirepurgi oma kätte: “Paistab teine noor loom olevat... Mikihiir see igatahes pole.”

“Mis sa temaga teed?” karjatas Maria, kui isa purgiga esikusse läks.

“Mees teab, mis mees teeb,” teatas isa otsustavalt. Hetke pärast paukus välisuks ja koe rad hakkasid rõõmsalt klähvima.

“Fuul!” keelas isa koe ri. “Fuu, minu juurde!”

“Maha murravad minu Tiukese!” ahastas Maria.

“Kes tuleb appi nõusid kuivatama?” tegi ema teist juttu. “Tänu taevale, see hiirejant on nüüd möödas.”

“Jant on möödas jah,” pani õuest tulnud isa tühja purgi kraanikaussi. “Aga küll jooksis, sindrinahk, kiiresti!”

“Kuhu ta jooksis?” küsis ema. “Lasid tal põgeneda?”

“Mh,” tegi isa. “Mõtlesin: mingu metsa ja elagu seal ausal kombel elu lõpuni... Aga tema, huligaan, vupsas vist sellest väikesest vundamendiaugust keldrisse...”

“Tere tulemast,” ohkas ema.

“Olgu, isa: kui sa sokid puhtaks pesed, siis olen nõus augud kinni nõeluma!” teatas Piret suuremeelselt.

Kritu ja Maria vaatasid suurt õde nii uhkuse kui väikese kadedusegagi.

Kui vajad põnevaid mänguelamusi,
astu sisse " GALANTISESSE "

Tallinn, Endla 8

AVATUD 11.00 - 19.00

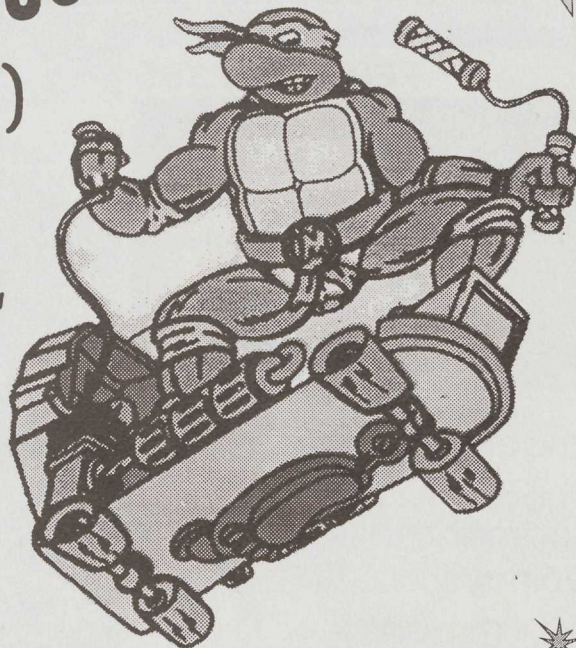
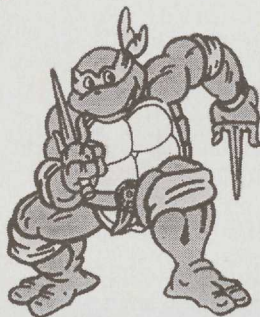
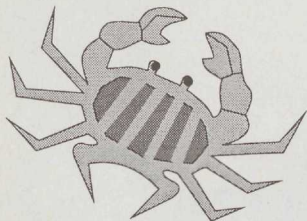
LÕUNA 14.00 - 15.00

laupäeval 11.00 - 17.00

pühapäeval suletud.

**SUURES VALIKUS MÜÜGIL MITUT TÜÜPI
UUSI (GARANTIIGA)
VIDEOMÄNGE,
SAADAVAL MÄNGUDE KASSETID,
KATALOOGID JA AJAKIRJAD.**

Põnev, kuid ohutu,
mõnus, aga mõttekas !

SIXTINA

" SIXTINA " LASTE ESTEETIKAKOOLI registreerimine
toimub alates 15.septembrist Tallinnas, Müürivahe 11,
iga päev kella 12.00 - 17.00.
INFO tel. 44 40 62 (10.00 - 13.00)

8- kuni 14- aastaste laste õppetöö toimub 2 korda nädalas (õhtupoolikuti)
TASU: 200.- kr. kuus. ÕPITAKSE: tantsu, kõndimist, käitumist, joonistamist,
enesekaitset, disaini, hügieeni, kosmeetikat, näitekunsi,
kultuuriajalugu, lilleseadet, suhtlemispsühholoogiat jm.

4- kuni 7- aastaste laste grupid töötavad laupäeviti. TASU: 150.- kr. kuus.
ÕPITAKSE: tantsu, kõndimist, käitumist, joonistamist jm.

ÕPPETÖÖ KESTAB 1. OKTOOBRIST MAI KESKPAIGANI.

AUTOKAARDID

Algus ajakirja " HEA LAPS " aprillinumbris.

Sealt leiad ka mänguõpetuse.

NB! Kõikidel autokaartidel on antud kiirendus 0 - 100 km/h

FERRARI F355

mootor: V8
 mootori
 töömaht: 3496 cm³
 võimsus: 380 hj (280kW)
 suurim pöörde- 363 Nm
 moment: 6000 P/min
 kiirendus: 4,7 s
 suurim kiirus: 295 km/h

CHRYSLER VIPER GTS

mootor: V10
 mootori
 töömaht: 7997 cm³
 võimsus: 400 hj (294 kW)
 suurim pöörde- 620 Nm
 moment: 3600 P/min
 kiirendus: 4.6 s
 suurim kiirus: 266 km/h

CHEVROLET CORVETTE CABRIO

mootor: V8
 mootori
 töömaht: 5734 cm³
 võimsus: 282 hj (207 kW)
 suurim pöörde- 437 Nm
 moment: 2400 P/min
 kiirendus: 5,0 s
 suurim kiirus: 254 km/h

BUGATTI EB 110 GT

mootor: V12
 mootori
 töömaht: 3500 cm³
 võimsus: 550 hj (412 kW)
 suurim pöörde- 569Nm
 moment: 3800 P/min
 kiirendus: 3,5 s
 suurim kiirus: 342 km/h

AUTOKAARDID

LÕIKA AUTOKAARDID VÄLJA. KLEEBI PAKSEMALLE PABERILE VÕI PAPILE. JA HEAD MÄNGULUSTI !

Autokaardid järgnevad.

LAMBORGHINI DIABLO VT

mootor: V12
 mootori
 töömaht: 5700 cm³
 võimsus: 492 hj (362 kW)
 suurim pöörde- 580 Nm
 moment: 5200 P/min
 kiirendus: 4,1 s
 suurim kiirus: 325 km/h

PORSCHE 911 TURBO

mootor: B6
 mootori
 töömaht: 3600 cm³
 võimsus: 385 hj (283 kW)
 suurim pöörde- 520 Nm
 moment: 5000 P/min
 kiirendus: 4,7 s
 suurim kiirus: 280 km/h

JAGUAR XJ 220

mootor: V6
 mootori
 töömaht: 3500 cm³
 võimsus: 542 hj (404 kW)
 suurim pöörde- 642 Nm
 moment: 4500 P/min
 kiirendus: 3,8 s
 suurim kiirus: 342 km/h

FERRARI F 40

mootor: V8
 mootori
 töömaht: 3000 cm³
 võimsus: 478 hj (352 kW)
 suurim pöörde- 577 Nm
 moment: 4000 P/min
 kiirendus: 4,1 s
 suurim kiirus: 324 km/h

KUI SU SÖBER
KAOTAB NUKU,

KINGI TALLE

RURU-JUKU!

Väikesele sõbrale võid meisterdada ka lustaka nõobipoisi. Vajad kahte sorti riideriba (näiteks roosat pea jaoks ja ruudulist kehaks).

Ta on niisugune väike sell ja naeratab sulle alati.

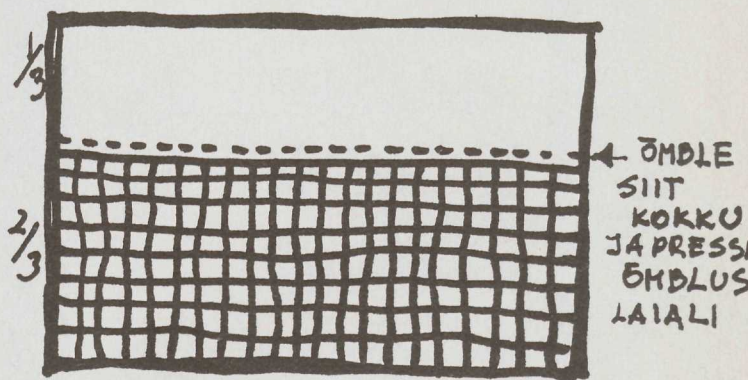

1. Murra riidetükk kokku (nagu eelmises numbris avaldatud kolli puhul) ja edasi jätkub töö peaaegu samamoodi. Kaunistada on mõnevõrra lihtsam.
2. Kostüümile õmble ette mõned suuremad nõobid või rida väikesi. Silmadeks sobivad väikesed kavalad pärliterad. Suu tiki peale ulja kaarega.
3. Nõobipoisil võiks olla hõre lõngast harjassoeng.

Samamoodi võid meisterdada hiirekese, jänku või muidu armsa pupu-juku. Lapikott on sageli ise suur ideede varasalv. Pehme froteeriidetükk kehaks, läikiv atlasriie kõrvavoodriks, natuke tamiili vurrudeks ja lõngajupp sabaks — ongi hiireke.

Muide: kõrvad jäävad paremini " istuma ", kui paigaldad nad õigele kohale enne keha kokkuõmblemist ja ümberpöörämist.

TIIU LAUR

Elo suurlaagris tõusti kukelauluga!

Nagu eelmistel aastatel, nii toimus ka tänavu ELO suurlaager Kunda lahe sopis Karepal. Laager süütas oma elulökke 19. juunil. Kohe pärast laagri avamist toimus esimene konkurss — “Pariim perepilt”.

Iga rühm pidid midagi naljakat väljamahtoma, ja toograaf tegi sellest pilti, kõik said pärast fotod endale mälestuseks kaasa. Aga konkursside toimus kogu aeg, kõige pingelisem oli arvatavasti teisel laagripäeval peetud konkurss “Tark mees taskus” — erialade eksam.

Elokatel on võimalus valida 20 eriala vahel, need on reporter, kunstnik, kokk, ajaloo tundja, majandusmees, matkaja, spordimees, loodusõber, keeletark, poliitik, muusik, piltnik, arst, talunik, tseremooniameister, raamatusõber, meister-piiga, meistri-meis, mängujuht ja turvamees. Annab valida, eks ole?

Konkurss toimus kahes voorus — need, kes kirjalikult olid kõige paremini vastanud, pääsesid teise vooru, kus vastati suuliselt. Seejärel said kõik kätte oma logod — tunnusmärgid, mis näitavad igapäevast oskusi. Roheline taust eriala märgil tähendab õpipois, kollane — selli, oranž — meistrit, hõbedane — veel suuremat meistrit ja kuldne tipptasemel meistrit ehk professionaali.

Konkurss toimus kahes voorus — need, kes kirjalikult olid kõige paremini vastanud, pääsesid teise vooru, kus vastati suuliselt. Seejärel said kõik kätte oma logod — tunnusmärgid, mis näitavad igapäevast oskusi. Roheline taust eriala märgil tähendab õpipois, kollane — selli, oranž — meistrit, hõbedane — veel suuremat meistrit ja kuldne tipptasemel meistrit ehk professionaali.

Iga päev oli laagris külalisi, kes olid tulnud esinema “Huvitavate kohtumiste klubisse”, lapsed said igasuguseid küsimusi esitada paljudele Eestimaal väga tuntud inimestele.

Sportlastele jäi kindlasti kõige paremini meelde ELO rahvaste-palli olümpiaad ja võistlused sellistel aladel nagu noolevise, sops, püssilask ja golf. Rahvastepallis oli kõige tugevam Jõgeva võistkond “Victor”, kuid orienteerumiskõik tuli esimeseks Saue rühm.

Lauluvõistlusel pidi iga rühm esitama omatehtud laulu — neid oli tõesti huvitav kuulata. Esikoha saavutasid Parksepa elokad Võrumaalt, kuid kõik lauljad said mälestuseks Erich Kriegeri helikassetti. Krieger võttis ise ka

toimusid di mugud”, vaatalõbu-

oli

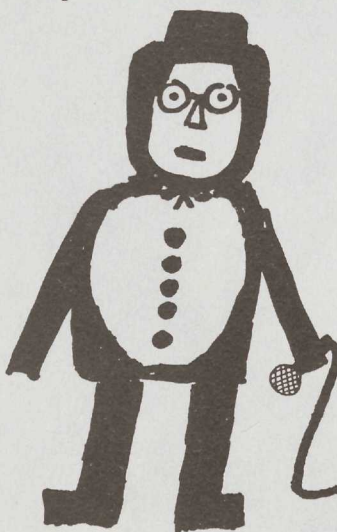
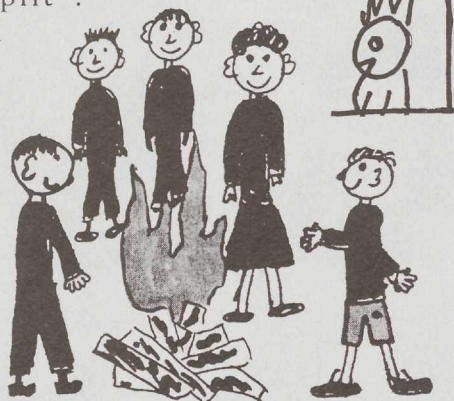
kõige roh-

Mis minule kem meeldis?

Meeldis see, et igal hommikul tõusti “kukelauluga”. Muidugi polnud laagris kukke: valjuhäälditest äratati meid igal hommikul muusika ja ilmatega. Ilm oli küll kogu aeg vihmane, aga ega see meie tuju rikkunud.

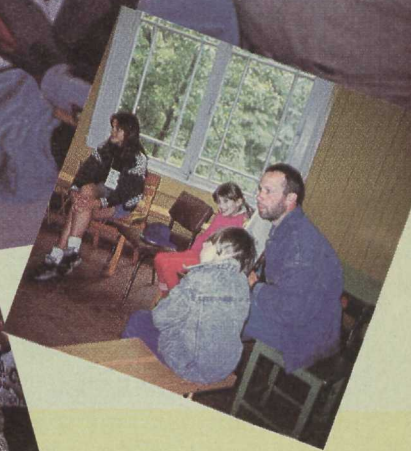
Vahvad olid ka ELO 6. sünnipäevapidu, missi ja mister valimised, öö läbi kestnud lõpudisko, samuti ELO aastajooks ja uute elokate vastuvõtmine.

Aastajooks on alati meetritelt nii pikk, kui mitmes aasta parajasti on, tänavu joosti muidugi 1994 meetrit.

Uusi ELO liikmeid oli tänavu 269, rannaäär oli nende rivi pikalt täis. Kõigil neil olid kaasas hambaharjad ja õhupallid Enne lõbusat "ristimispidu" lugesid uued elokad ette laagri vande:

Piltidel:
ELO laagris oli tegemist nii muusika-
huvilistel, raamatusõpradel kui - iseenesest
mõista - tublidel kokkadel. Külalisi oli
saabunud Saksamaalt, Soomest,
Leedust, Lätist ja Sankt - Peterburist.

Mina, elolane,
seistes kaaslaste keskel
Karepa kõrgete määndide all,
tundes süttinud lõkke soojust,
kuulates meremüha Eestimaa rannal,
tajudes looduse hingamist
ja sõbra õlga enda kõrval,
luban
olla hea, tubli ja tark,
teha kõik selleks, et laager saaks
ladus ja lahe,
ilus ja sõbralik.

Peale seda pidi igäüks võtma hambaharja ja sõbra hambad puhtaks pesema.

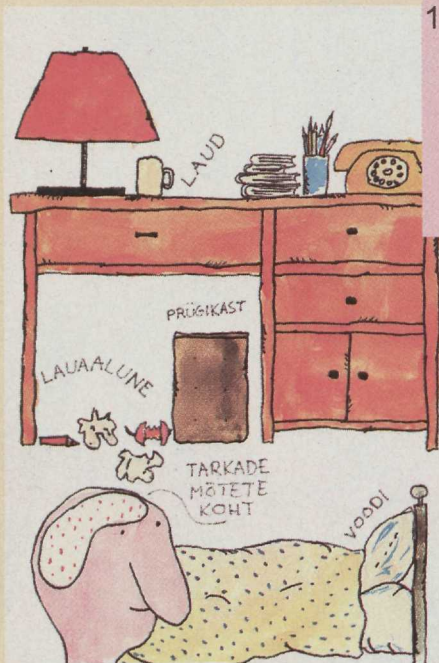
Tore oli pidutseda koos uute sõpradega! Suurlaagris oli kõigil huvitav ja kasulik olla. Mina lähen sinna kindlasti ka järgmisel aastal — muidugi koos rühmaga. Tulge teie ka!

Terje Tõnutare
Saue rühmast

KUIDAS TEHAKSE ÕPIKUID

1. KÕIGEPEALT PEAB MÕTLEMA:
- mis aine õpik see on ?

Tavaliselt on nii, et loodus-
teadlane kirjutab zoologia
vms. õpiku ja matemaatik
matemaatika õpiku.

AGA
VÕIKS
OLLA
KA
TEISITI

- kas sa oskad kõike üksi teha ? Või otsid mõne sõbra, kes on milleski sinust
võimsam: ta kas teab väga palju (loomade kehakaalu jms.), kirjutab väga hästi,
joonistab väga hästi vms.

- milline see õpik peab olema ? Lihtne või keeruline ? Naljakas või tõsine ?
Paks või õhuke ? Piltidega või ilma ?

2. SIIS PEAB TEGEMA HAKKAMA.

Sellest on väga raske rääkida, sest siin juhtub kõike.

3. Õpiku tegemiseks vajalikud ASJAD, KOHAD ja INIMESED on pildile joonistatud. (Vaata eelmist lehekülge !)

Lõpuks ettepanek:

korraldame õpikute ILUDUSvõistluse ja TARKUSvõistluse.

Tuleks kirjutada, milline õpik on kõige ilusam ja milline kõige targem.

PILTIDEL ON HUBERTI-AABITSA TEGIJAD:
Peeter Viisimaa (1979 a.) ja
Mare Mürsepp 1,5 aastasel.

Meie Peeter Viisimaaga tegime ühe aabitsa.

Selle üks lehekülg näeb välja niisugune
(sealt paistab teisi ka).

Võite isegi arvata, MILLIST
õpikut meie teha tahtsime.

HUBERT TEEB AABITSAT EHK HIIREPOEGADE SEIKLUSED LAIAS ILMAS

Millised sõnad lõpevad tühtemoodi?
Mida sulle kõige rohkem meeldib kirjutada?

Milliseid sõnu sina...
Tee üks huvitav numbrimäng.
Kahes kohas on kõrvuti A ja Ä-täht. L.

ja küsimus:
millist õpikut tahaks armas lugeja
ise kirjutada?

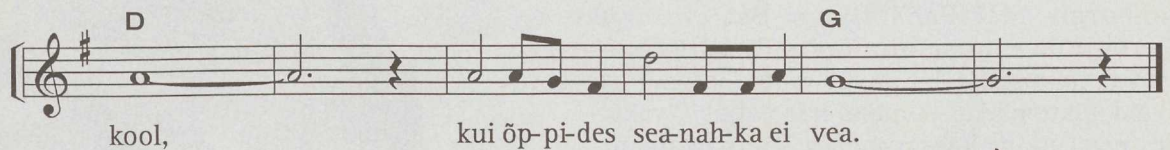
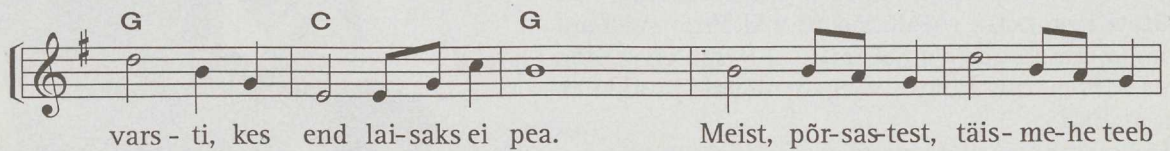
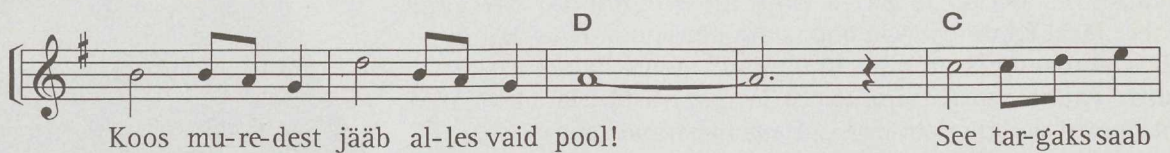
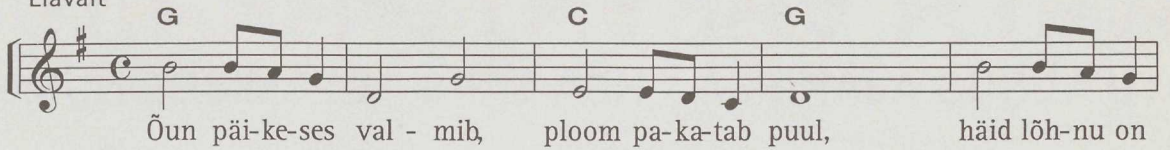
B

PÕRSAS PAMBU KOOLIMARSS

Leelo Tungal

Vello Toomemets

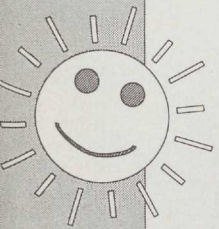
Elavalt

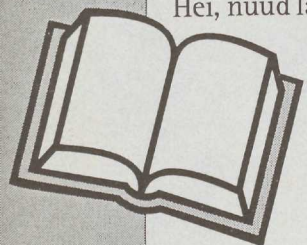
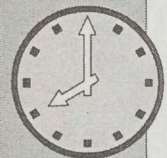
Pill kotis on sääsel,
teel pobiseb siil-
siil arvab, et popp olla on viil.
Jäid putukad unne,
toas tukuivad teod-
meid ootavad ees kangelasteod.
Hei, nüüd läheme...

5

A

KUI SUL TULEB PAHA TUJU, VAATA VAHVAT VAHAKUJU!

JUTU ALGUS AJAKIRJA "HEA LAPS" EELMISES NUMBRIS

Paar päeva puhanud, pöruatasime Pariisi! Kiirtee peal ja kiiresti. Vahakujude muuseumi leidsime kergesti üles. Kõik eestlased leiavad — "Rue Monmartre'i" metroopeatuses, kohe Eesti Vabariigi saatkonna kõrval ongi kuulus Grevini vahakujude muuseum. Veel suurem ja uhkem kui Londonis! Palju kulda ja karda ja hirmpalju vahakujusid! Mitte nii nagu Londonis, et siin see kuju ja seal see kuju. Kui, siis juba kümme või kakskümmend kuju korraga. Kui Napoleon, siis kogu õukonnaga! Kõik on uhkelt lavastatud. Ja muidugi "pettekujud" nagu igas muuseumis. Grevini muuseumis olid nendeks paar pingil puhkavat ja ajalehte lugevat inimest. Muidugi on need vahakujud, aga ega seda enne märka, kui oled samale pingile istunud ja avastad, et see on ju päris vana ajaleht, mida naaber loeb! Ega Pariisiski õudusteta pääsenud. Ka selles muuseumis on oma "õudukad". Jean Paul Marat vannis, nuga rinnus. Kuninganna Marie Antoinette vanglas ootamas giljotineerimist (see tähendab pea maha raiumist sellise masinaga, mis leiutati Prantsuse revolutsiooni ajal Prantsusmaal ja mida nimetatakse giljotiiniks. Giljotiin on selline suur kirves, mis kukub kõrgelt ülevalt ja kaksab pea maha.).

Järgmine muuseum, mida külastasime, oli Hamburgis asuv Panoptikum. See oli ainuke vahakujude muuseum, kus polnud õuduste kambrit või mahalaskmisi ega muid judinaid tekitavaid vaatamänge. Ainuke, mis paljusid vaatajaid, eriti neid, kes viimases sõjas osalesid, seesmiselt võpatama pani, oli Adolf Hitler oma kaaskonnaga — Himmleri, Goebelsi ja teistega! Aga samas olid nad selle muuseumi õnnestunuimad vahakujud. Hamburgi muuseumi vahakujud olid kõige vähem päris-inimeste moodi. Seal nägid kohe ära, et "need on nukud". Vahest ongi hea, et mõni muuseum ka viletsam on — siis saad ikka aru, kui head need eelmised muuseumid olid.

Viimaseks muuseumiks oli Kopenhaagenis Tivolis asuv Louis Tussaud' vahakujude muuseum. Jälle riigipäid, näitlejaid ja lauljaid, maailmakuulsusi — Henry Toulouse-Lautrec, Vincent van Gogh, Pablo Picasso,

Rembrandt, Leonardo da Vinci ja teised. Ja arva

ära, mida nad tegid? Ei ajanud juttu! Nad kõik maalid Mona Lisat, kes istus täies elusuuruses nende ees ja poseeris neile! Kopenhaageni muuseum oli selle poolest ikka tore, et seal oli ka p ä r i s väikestele lastele mõeldud : oli väga palju

Hans Christian Andersen Louis Tussaud' vahakuiude muuseumis

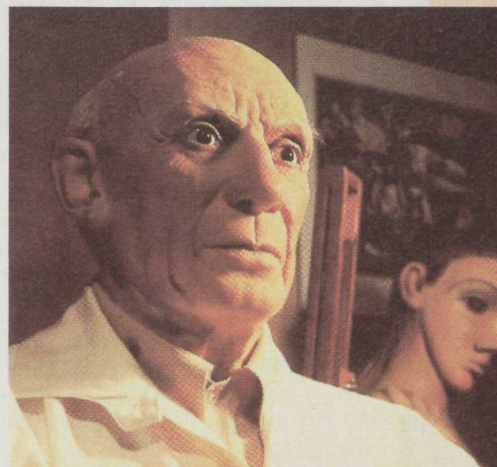

uskuda? Tule vaatama! Septembris, oktoobris, novembris teeme suure näituse, Tallinna Raekojas, kus näitame enda tehtud vahakujusid. Tule ise ja võta sõbrad ka kaasa. Näed vanu tuttavaid!

Europa vahakujude muuseumides käisid

Maarja, Ene ja Andres Mänd

Pablo Picasso
Louis Tussaud'
vahakujude muuseumis ➤

muinasjututegelasi ja –kangelasi. Pidigi olema, sest maailma üks kõige kuulsamaid muinasjutu-vestjaid ja –kirjutajaid Hans Christian Andersen on ju taanlane ja kogu Taanimaal on tema üle väga uhke! Kopenhaageni muuseumis on suur osakond, kus võib näha muinasjututegelasi — nii Okasroosikest, Pöial–Liisit, Lumekuningannat, Tuhkatriinut kui paljusid teisi. Ega see polegi ainult väikestele lastele. Kui meie lapsed olime, siis kuulasime ja lugesime samu muinasjutte ja oli päris tore vaadata, missugused meie vanad–vanad tuttavad välja näevad! Kopenhaageni muuseumis oli ja on praegugi õuduste kamber, kust kostab jubedaid hääli ja kust välja tulles on inimesed rõõmsad, et nad on sealt pääsenud, aga meie seal ei käinud, sest Maarja on ehtne tüdruk, kes natuke kardab ja ega meile enestelegi need õudused eriti meeldi. Nii et seekord sedapidi.

Taanimaalt koju tagasi jõudes saime aru, et need vahast nukud, mida me Eestis teeme, on üsna head nukud ja näevad välja “nagu päris”. Sa ei taha

Lumekuninganna

ARVUTI ON PÕNEV

Heal lapsel mitu nime: arvuti, raal, kompuuter. Eesti keeles kasutatakse ehk kõige rohkem sõna arvuti, mis pole just kõige parem. Alati peab täpsustama, mis arvutiga nimelt on tegu: lauaarvutiga, suur-arvutiga, personaalarvutiga. Lauaarvuti on kõige lihtsam, suurarvutit tavaliselt meil näha ei õnnestu. Personaalarvuti ehk tavakeeli PC (piisii) on mõnedel vanematel töö juures. Kui oled hea laps, lubatakse sul sellega mõned mängud ära mängida. Nii alustad arvutiga tutvumist. Mõned arvutid ongi mängimiseks tehtud.

Käesoleva jutuseeria eesmärk on tutvustada sulle, mida kõike arvutiga teha saab.

Alustame algusest. Millest arvuti koosneb? Kui mina väike olin, siis vaatasin kõigepealt uue asja sisse, et näha, kuidas ta töötab. Üritame teha mõttelise reisi arvuti sisemusse.

Põhilised osad arvutil on monitor ehk kuvar (see televiisorit meenutav kast), klaviatuur ja hiir (hiirt kõigil ei ole) ning arvuti ise — suur plekist või plastmassist kast.

Monitor ongi põhimõtteliselt sama mis televiisor. Ta näitab seda pilti, mis arvuti toodab. Monitore on mustvalgeid ja värvilisi. Värvilised monitorid jagunevad veel klasisse resolutsiooni järgi. See on keeruline sõna ja näitab seda, kui üksikasjalikku pilti monitor näidata suudab. Kõige tavalisem resolutsioon on 640 X 480, mis tähendab, et ekraan on jagatud väikesteks punktideks, horisontaalsuunas 640 ja vertikaalsuunas 480. Kui võtad ette ruudulise paberi ja joonistad sellele kasti 15 X 10 ruutu, saad väikese monitori mudeli resolutsiooniga 15 X 10. Sinna kasti saad ruutudest pildi joonistada. Pildil oleks I- täht oma nägu, aga O oleks üpris sakiline ja kole. Samuti joonistab ka arvuti oma ekraanile, mida rohkem ruute, seda loomulikum pilt, seda kallim monitor ja võimsam arvuti.

Klaviatuur ehk kasutajate keeles "klaver" on riistapuu, mis meenutab trükimasinat. Klaviatuuril on numbrite ja tähtedega klahvidele lisaks ka selliseid, mida kasutatakse teisteks toiminguteks ja mille tähendus on muutuv. Ühes mängus tähistavad nad üht ja teist teist. Klaviatuuri võid julgesti kasutada. Kui teed midagi valesti, küsib arvuti sinu käest, kas sa

ikka mõtlesid nii.

Kõige huvitavam kast on arvuti ise. Laias laastus koosneb see protsessorist, kõvakettast, flopickettast ja mälust. Protsessor on kõige tähtsam jupp, tema ise ongi see arvuti. Muud osad on selleks, et arvuti saaks välismaailmaga suhelda. Mälust on sama ülesanne, mis inimese mälust. Näiteks mängu juures peab arvuti meeles pidama, mitu punkti või elu sul on. Arvutimälust on üks halb omadus: kui vool välja lülitada, kustub

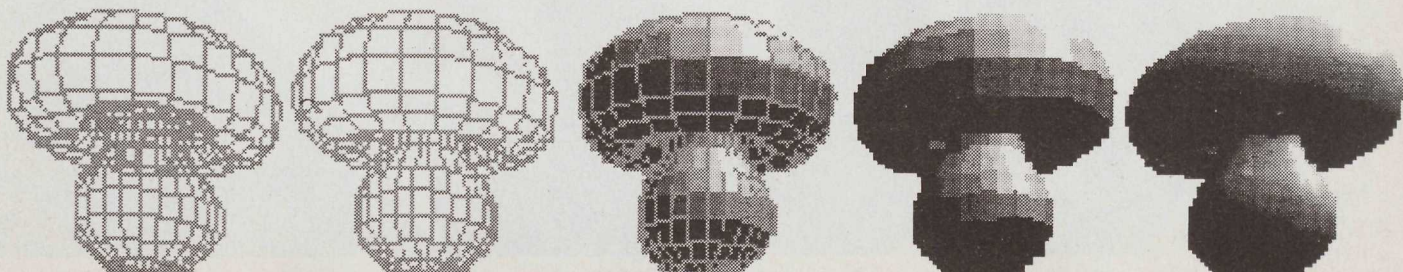

kõik ära. Sellepärast tuleb kõik andmed arvuti mälust kõvakettale või flopickettale kopeerida. Seal ei kao nad kuhugi. Kõvaketas on arvuti sees, aga flopickettaga saad sa andmeid ühest arvutist teise viia. Andmeid salvestatakse kettale samuti nagu magnetofoni kassetile. Esimestel koduarvutitel olidki ketaste asemel kassetid.

Need ongi arvuti põhiosad. Kui keegi tahab oma arvutiga teiste ees uhkustada, siis mainib ta kindlasti, missugune kuvar, mis tüüpi ja kui kiire protsessor, kui palju mälu ning kui suure mahuga kõvaketas on tema arvutil.

Järgmine kord jutustan, mis juhtub siis, kui vajutada näiteks klahvile A, ja kuidas see A- täht sinna ekraanile ilmub.

Priit Pirita

ONU OHMUSSONI MEENUTUSI

Lõbusad lauljad

"Tule ka meie koori laulma! Seal on nii lõbus: juuakse kohvi, mängitakse kaarte, räägitakse uudiseid ja jutustatakse anekdoote!"

"Aga millal te siis laulate?"

"Eks ikka koduteel!"

Klassika

Õpetaja: "Juku, kes on "Per Gyndi" autor?"

Juku: "Mina igatahes mitte!"

Õpetaja: "Häbematu jõmpsikas, kohe lähed direktori juurde ja jutustad oma käitumisest!"

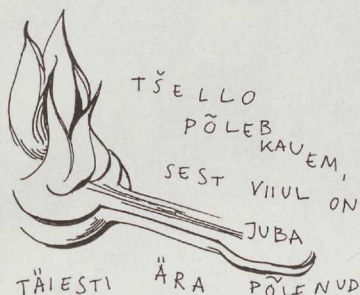
Poole tunni pärast naaseb Juku koos kooli direktoriga.

Direktor: "Olgu, Juku, istu nüüd oma kohale — ja vaata, et sa oma sõna pead. Jah, õpetaja Noodisson, ma selgitasin välja, et Juku seda tegi, aga ta lubas mulle, et see oli nüüd tõesti viimane kord!"

Tuletõrjuja astub muusikakooli

Mille poolest viiul erineb tšellost?"

"Tšello põleb kauem!"

Geenius

"Paistab, et pojuke on pärinud minult kõik: nii kena välimuse, terava mõistuse kui musikaalsuse!"

"Seekord on sul, meheke, küll õigus: minul on kõik need omadused nimelt alles!"

Kuku, nupumehed!

Leidsin suurpuhastuse ajal üles oma III klassi matemaatika õpiku. Tahaks näha, kes teist saavad vanaaegsete ülesannete lahendamisega hakkama!

Onu Ohmusson

Poisikese sammu pikkus on 50 cm, täiskasvanul aga 75 cm. Kui pika maa käib kumbki 10 sammuga?

Isa, poeg ja tütar korjasid kokku 200 puravikku. Isa ja poeg korjasid 175 puravikku, poeg ja tütar aga 96 puravikku. Mitu puravikku korjas neist igaüks eraldi?

Õmbleja teeb 50 pistet minutis, harilik õmblusmasin 1500 pistet minutis, kiirõmblusmasin 4000 pistet minutis. Mitu korda töötab õmbleja kummalgi masinal kiiremini kui käsitsi?

Pildid joonistas Eneken Maripuu

Ja nüüd kõik kähku
NUTIKAIÐ ÜLESANDEID KOOSTAMA!
(Igale ülesandele lisage kindluse mõttes ka ÕIGE VASTUS!) Parimatele ülesandandjatele **PREEMIAÐ!**

Armsad õpetajad, koolmeistrid, pedagoogid! (Heal lapsel mitu nime.)

ÕNN ON HABRAS NAGU KLAAS, SEEPÄRAST TULEB TEDA TAGUDA, KUNI TA VEEL KUUM ON!

Niisuguse lausepärli kinkis "Heale Lapsele" õpetajate õpetaja Mare Määrsepp — ta oli selle noppinud ühest kirjandist. Korraldame nüüd **PÄRLINOPPIMISE VÕISTLUSE KÕIGILE NUTIKATELE JA NOBEDATELE ÕPETAJATELE!**

Ootame vaimukaid kuldauseid, mida olete leidnud kirjanditest, kontrolltöödest ja suulistest vastustest, "Hea Lapse" aadressil (AS "Pikker", Pärnu mnt. 67a, Tallinn EE0001) 17. novembrini k.a.

PARIMAIÐ TÕIÐ AUHINNATAKSE JA ISEENESEST MÕISTA AVALDATAKSE! HEAD PÄRLIPÜÜDMIST!

HIRVSIIGA

Tänase loo tegelaseks on elukas, kellele on lisaks ilmselt kohalikele elanikele kuulnud nimele "babirussa" pea kõigis keeltes antud omapärane topeltnimi — hirvsiiga. Niisuguseks nimeks annab põhjust asjaolu, et põgusal vaatlemisel tundub, nagu oleks sellel muidu sigade sekka kuuluval loomal sarved peas. Lähemal uurimisel saab siiski selgeks, et tegu on kummaliselt kasvavate silmahammaste ehk kihvadega, mis tungivad selle eluka koonu

käärtaoliselt nagu kõigil muudel maailma sigadel. Arvatakse, et tegu on lihtsalt teisest sugutunnustega, mille teke annab tunnistust täisealiseks saamisest ega evi isegi mitte mingit olulist osa pulmamängus. Või kes teab, armastuse teed on imelised!

Muidu on babirussad ka pisut kummalised. Kui te arvasite näiteks, et neil Kopenhaageni Loomaaias pildistatud hirvsiigadel oli suurest kommisöömisest kange kõhuvalu, siis eksite rängalt. Babirussad on loomulikult niiviisi loogana kumerdunud selja ja peenikeste kõhetute koibadega, nagu kõnniksid

EHK
BABIRUSSA

keskel läbi naha ja koolduvad ulja kaarena tahapoole. Vanadel kultidel

(nii kutsutakse kõikidel sigalastel isasloomi) ulatuvad need ülemised kihvad kuni 30 cm välja ja võivad koguni taas ülalõualuu sisse kasvada. Alumised kihvad koolduvad samuti üles ning tunduvad mõnikord sarveharudena, sest on tunduvalt väiksemad ja veidi teise nurga all kooldnud. Mingit sisulist otstarvet enese kaitseks või toidu hankimiseks babirussal niisugustes kihvades pole, sest need vibalikud ei puutu omavahel kokku ega teritu

k o g u

aeg kikivarvul.

Looduslikult elavad need kummalised elukad kaugel Kagu-Aasias Sulawesi saare põhjaosas ja sellega külgnevatel väiksematel Togiani, Sula ja Buru saartel tihedates vihmametsades ning sealsete jõgede ja järvede kaldaroostikus. Nad tegutsevad väikeste perekondlike seltsingutena põhiliselt öösiti ja toituvad peaaesjalikult lopsakast taimest oollusest, kuid ei ütle ära ka rammusatest putukalarvidest ja muust taolisest maiusest. Nad on väga vilkad kuival maal ja äärmiselt osavad ujumajad nii jõgedes, järvedes kui saarte vahelistes mereväinades.

Niisugused elukad on need hirvsead, aga kas usute, et on olemas ka sigahirved?

Mati Kaal

**MIS KEEDAB PUDI LASTELE,
TEEB RÕÖMU MUDILASTELE ?
KUS VALMIB VAAT ET PÄRIS SÖÖK ?
SEE ON JU PISIKOKA KÖÖK !**

Mattel Office Balticum

Mattel Toys

Hotell Sport

Regati pst. 1

tel. 00 372-2-237118

UUDIS !
FISHER-PRICE'I HÄID JA ILUSAID
MÄNGUKÖÖKE PAKUB EESTI
LASTELE FIRMA " MATTEL "

UUDIS !
UUDIS !

ÜHE PISIKOKA KÖÖGI KINGIB " MATTEL " ÜHELE
" HEA LAPSE " KIRJANDUS- JA JOONISTUS-
VÕISTLUSE VÕITJALE !

**KUNSTI-
JA KIRJATARBED
MAALIJAATELE JA
SULESEPPADELE,**

VALGUSTID MEISTRITÖÖDE IMETLJATELE !

" VUNDER ", Akadeemia tee 21,
EE 00 26 Tallinn
Tel. 52 79 01, faks 52 99 22

ÜLLE MEISTER JOONISTAB PÕRSAS PAMPU

II POOLAASTAKS ON VÕIMALIK AJAKIRJA "HEA LAPS" TELLIDA
 * AJAKIRJANDUSELEVI * KAUDU.
 ÜKSINUMBRI HIND 6.50
 3 KUUD 19.50
 6 KUUD 39.50

NB ! TELLIMISINDEKS ON 78 238

Toimetaja.....Leelo Tungal tel.681 259
 Kujundaja...Mare Remmelgas
 Vastutav
 väljaandja....Vladislav Koržets tel.681 248
 Reklaam.....Siiri Ernesaks 681 147
 Toimetuse address:
 EE0 001 Tallinn, Pärnu mnt. 67-a
 RdE * PRINTALL * Tell. nr. 3415

HEALAPS

sügise algus 1994

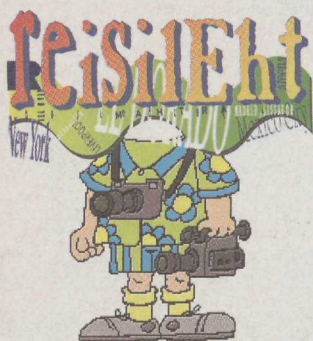
$\frac{B}{378}$ 94 sügise
algus

HEAD LAPSSED

"Lasteekraani" laulustuudio koor õppis lühikese ajavahemiku jooksul selgeks 110 laulu saatepartiid.

FOTO : J. KADAK

REISIL SÜNDINUD NALI ON PARIM NALI!

Telli koju, köida kokku,
ükskord reisiid nagunii!

"REISILEHTE" saab tellida igast sidejaoskonnast.

Ainult kuus krooni kuus!